

DÉLMAGYARORSZÁG

79. évfolyam, 53. szám
1989. március 3., péntek

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 4,30 forint

Felszálló sóhaj

Mostanában egyre többször jut eszembe egy valamikori, még az általános iskolában hallott szám-tanpélda. Biztosan másoknak is ismerős. Íme: Egy csiga a 20 méter mély kútból igyekszik fel a napvilágra. Nappal egy métert kapaszkodik fel, de éjjel 80 centimétert visszacsúszik. Mikor ér el a kút kaváját? Persze, az eredeti példa mostanában egy kis módosuláson megy keresztül: sötétben inkább többet csúszik vissza, mint amennyi haladást bőrtömlője meg-erősítésével elért a napvilágnál. S a kérdés már nem a szabadság érintésének pillanata, hanem a vízszint alá merülés ijesztő perce. S ébren álmodom azt, hogy ez a csiga nem más, mint a magyar gazdaság maga.

A honi gazdasági helyzet súlyosabb, mint a közvélemény róla alkotott képe. Az előbbi megállapítás — még ma is — sokkal inkább intuíció, mint egy szegedi gazdaságpolitikai újságíró által tényekkel alátámasztható kijelentés. Mert magánbeszélgetéseken sok mindent meg lehet tudni. A régi ismeretségi megoldja ilyenkor a sok „titkos” információkról első kézből értesülő beszélgetőpartnerem nyelvét. Hallhatok válságtervről, a rendkívüli helyzet bejelentésének módjairól, erőfeszítésekről különböző területeken, feladott küzdelmekről, és újra felpislakoló reményekről. Úgy érzem, vendéglátóm a realitások embere. Most egy kicsit, vagy valamivel többet túlozna? Ez az előbbi sorban éppen leírt feltételezés lenne az én felvillanó reményem?

Ahogy a nehéz helyzetben levő, országos kasszárol is több a hallomásról, úgy burkolóznak titoktartásba környezetünk veszélybe esett vállalatjai. A gyakran felszálló vállalati sóhajok, a még felszínen úszók fél, esetleg derékig, vagy annál is feljebb a levegőn levőktől származnak. Aki a víz alá bukkott, az hallgat. Temérdek kifogást keres arra, hogy inkább ne szerepeljen, mondjuk, a Gazdasági körképben, mintsem valaki arra következtessen, hogy ő már menthetetlen.

Hallottam minap egy beszélgetésen: „Szeged és környéke gazdaságilag abban a kényelmes helyzetben van, hogy nem kell küzdenie a válságágotat súlyával.” Ez a megállapítás ma kétségtelenül igaz. De az ipari miniszter bejelentette, hogy ha 1989. is visszavonhatatlanul eldübörög feletünk, ágazata minden területén vége az állami támogatások már így is talán végzetesen hosszúra nyúlt korszakának. Mi lesz veled, szegedi könnyűipar ezután? Hogy maradjat talpon egymilliárdos termelési érték mellett csak 2 és fél milliós nyereséget produkáló egység? Ilyen szaldót egy enyhe veszteségnél is képes produkálni egy rátermett — sőt megköszöntöm: csupán a szakma középmezőnyébe tartozó — főkönyvelő is.

A gazdasági információ a vállalaton belül elakadhat. Az a cég, ahol csak a vezérigazgató adhat felvilágosítást az érdeklődőnek, már valószínűleg szemhatáron kívülre került az eredmények alapján összeállított toplistáról. Elég soká tarthat a való helyzet tényeinek Szegedre való eljutása ott, ahol a vállalati központ a fővárosban számolja, összesíti a mérlegadatokat. Lehet az önelszámolásban türethető eredményeket regisztráló kisebb egység egy összességében veszteséget gyártó nagyobb gazdasági alakulat része, Sarkitva egy kicsit a dolgot: hiába a helyi eredmény ilyen körülmények között, ha a csődjelzés megindul, a jobban gazdálkodó gyár kapuinál sem áll meg.

A lecsúszottak számára mostanában nehezen elképzelhető a visszakapaszkodás. Nemrégiben olvastam, hogy a harmadik szerkezetátalakítási hitel vette fel az ország. Ezúttal 140 millió dollár a mérőszám. De a szerkezetátalakítás jeleiből semmi sem látszik Szeged körzetében. Ami biztatást adhat: néhány kisebb egység lendülete. Ezek talán lehetnek egy valamikor eljövendő fellendülés csírái. Tagadhatatlan, hogy ugyanakkor néhány — ugyancsak apró — termelőegység a nemlét határát lépi át éppen. Lassú elhalásuk és főként a nagyobb, esetleg több százmillió éves árbevételű társaik elnyúló haldoklása óriási tökélet közt lefelé legesen. Ha kevesebb lenne környezetünkben a mentőháló, akkor talán a megújulás akadályai közül is kevesebbet számíthatnánk.

Látszik ma már egy évtizedes recept elévülése is. Különösebb teljesítményfokozás nélkül, csupán az árak emelésével is a '80-as évek elejétől szép nyereségösszeg kerülhetett az évkönyvekbe. Csak hogy időközben a tömegek életszínvonala zuhant országhatárainkon belül. Milliók kénytelenek két éve ritkítani ruhavásárlásaikat, teljesen elnyúni cipőiket, egyszerűsíteni az asztalukra kerülő ételeket. Az ő elmaradt vásárlásai ma már a vállalatok többségének hiányoznak. Pantallók tízezer számra, jó néhány száz hektó bor, a szocialista importból származó hirdástechnikai cikkek azért maradtak a gyártók és kereskedők raktáraiban, mert a gazdálkodók nem hitték el, hogy a vásárlóerő ily gyorsasággal tűnik el a boltok pultjai elől.

Sok vállalati vezető szájából szállt fel a sóhaj a mérleg véglegesítése után: „Ezt megúsztuk...” Nehéz lenne megjósolni, hogy az idei, de még inkább a következő év elmúltával a sóhajtozók, vagy a közben elmerültek lesznek többen.

(Idei gazdasági körképünk iparral foglalkozó részét közlő az utolsó mai számunk 3. oldalán közöljük.)
Bóte István

Tanácsülés Szegeden

Saját kérésére felmentették a vb-titkárt
A diáksportról — Új rendeletek

Tanácsülés tegnap Szegeden — igazából, az elmaradt feladatokat teljesítő: soron kívüli. S a munkaidőt kimérendő: délután. A városi tanács 89 tanács- tagjából mindössze 61-en vettek részt az ülésen, 15-en bejelentették távollétüket, 13-an erre sem méltat- ták a testületet.

Személyi ügyek

Még a decemberi tanács- ülés vitájában merült fel kifogás Szentandrási Lajos- né vb-titkár munkájával kapcsolatban. Az ő akkori kérésére a megyei tanács végrehajtó bizottsága mun- kajogi alkalmassági vizs- gálatot indított el, melynek eredményéről Günther Béla, a megyei tanács szervezési és jogi osztályának veze- tője tájékoztatta tegnap a testületet. Vb-titkári hatá- s- körben van a testületi üle- sek előkészítése, a döntések törvényességi felügyelete, valamint a hatósági munka felügyelete. Kifogásolható, hogy a hozott határozatok, döntések előzetes törvényes- ségi felülvizsgálatát a tit- kárság szervezési és jogi osztálya végezte — és nem a vb-titkár. Eseti hibának tekinthető a tavalyi emléke- zetes, a cigánysággal kap- csolatos vb-határozat, a la- káseleidegenítésről szóló ta- nácsrendelet, a Tömörkény gimnázium igazgatói pályá- zatával kapcsolatos vb-dön- tés, s a közelmúltban Csonka Miklós osztályveze- tőnek elnökhelyettesi jog- sítvánnyal való felruházása. (A tanács tagjai tegnap korrigálták a vb hibás dön- tését, s Csonka Miklóst nem tisztségviselői-felügyeleti, azaz elnökhelyettesi jogkör- rel, csupán koordinátori fel- adatokkal bízták meg.) Fi- gyelembe veendő ugyanak- kor, hogy az 1988 elején hivatalba lépett vb-titkár a beilleszkedése után röviddel feszült, bizalmi válságként jellemezhető helyzetben dol- gozott, s hogy a hatósági munka felügyelete összesse- gében megfelelő volt. He- lyes, céltudatos, a tanácsi munka korszerűsítését cél- zó törekvései mellett bi- zonytalanságok, eseti téve- dései voltak ugyan a vb- titkárnak, ezek azonban nem szolgálnak alapul az alkalmatlanság megállapí- tásához — állapította meg végül a megyei vizsgálat.

Szentandrási Lajosné kért szót ezután, s arra hivat- kozva, hogy a bizalmatlan- sági indítványtól nem tud- ja magát azóta sem füg- getleníteni, kérte a tanácsot, mentse fel vb-titkári tisz- sége alól. Ezt a kérését, a testület 13 tartózkodással, s egy ellenszavazattal elfo- gadta. A munkakört pá- lyázat útján töltik be, a ki- írás lapunk március 9-i szá- mában jelenik majd meg. Április 15-ig hivatalban ma- rad a felmentett vb-titkár, majd a titkárság szervezési és jogi osztályán lesz új munkahelye.

Még mindig személyi ügy: a számvizsgáló bizottság két tagja vb-tag lett, így he- lyükre Nagyyörgy Józsefet és Mészáros Tibornét vá- lasztották meg.

Döntött a testület — im- már nem zárt ülésen! — egy összeférhetlenségi ügy- ben is. Palkó Péter tarjáni tanács- tag még 1987 febru- árjában hozzártározta meg- sértése miatt szóváltásba keveredett egy szomszédjá- val, s bántalmazta őt, hat hét alatt gyógyuló sérülése- ket okozott. A városi bírós- ág ítélete 70 napi elzá- rásnak megfelelő 10 ezer 500 forint pénzbüntetés, Bűncselekményről lévén szó, az ügyrendi bizottság vizs- gálatot indított, s tekintet- tel az eset két évvel ez- előtti voltára — az elévülé- si idő kétharmada eltelt! — s az azt kiváltó okra, azt javasolta: a testület figyelm- zetésben részesítse Palkó Pétert. Az első fordul- óban nem hozott a szava- zás többségi eredményt, közben ügyészi óvás is el- hangzott, az újonnan ki- osztandó szavazólapok szö- vegén tehát jókora vita ke- rekedett. Akkor, hogy vá- g- a kétfordulós szavazás kompromisszumában tud- tak csak megállapodni a jo- gászok és tanács- tagok. Rész- levezés helyett a végered- mény: Palkó Pál tétlen nem tartották tanács- tagságával összeférhetetlennek, de, hogy figyelmeztetésben részesít- tik-e vagy elutasítják a be- jelentést, csak a következő tanács- ülésen döntenek.

(Zárójelben jegyzi meg a tudósító, hogy talán nem a tanács- ülésen kellene elvitat- koztatniuk a józan észre hagyatkozó laikusoknak, és a profi jogszabályismerők- nek, hogy a tanács- törvény- miképp kell értelmezni, s az adott esetben milyen va- riációk közül választhatnak

a szavazók. Valószínűleg az előkészítéssel volt baj...) Téma volt a tanács- ülésen a diáksport helyzete.

Erőnlét és összefogás

A diáksport irányítása, felépítése és szervezete 1986-ban változott — utóbbi nem a legszerencsés- sebben. Sok zavart okozott, hogy az országos szervezet később alakult ki, mint a megyeiek, a városiak, a gaz- dálkodásra vonatkozó út- mutató pedig fél- év múltán hatályát veszítette, és másfél évvel később jelent meg az új jogszabály. Mindazonáltal a Szegedi Városi Diáksport Bizottság 13 alapfokú, 18 középfokú iskolában műkö- dő diáksportkör és -egyesü- let lehetőségeinek biztosítá- sért, a 6—18 éves kor- sz- tály erőnlétének szervezeti hátteréért vállalt és érez fele- lősséget.

Egész tanévet átfogó baj- nokságok, sportágankénti tömegversenyek aktív segit- tőjeként a bizottság az in- tézmények és sportcsoport- ok közti kapcsolatokat, a rendszeressé vált családi sportnapokat, tanév végi sportünnepélyeket és -talál- kozásokat is figyelemmel ki- sérte és szorgalmazta. S eb- ben az úttörőszövetség, az MHSZ, a sportágak szakszö- vetségei is segítségére vol- tak. A támogatók között vannak a termelőüzemek is — főként anyagiakkal. Erre bizony szükség van, hiszen például a diákolimpiai sorozat megszervezésekor vagy ezer éremre (vésettessel), több száz oklevélre, azok

(Folytatás a 2. oldalon.)

Németh Miklós Moszkvában

Az SZKP Központi Bi- zottsága és a szovjet kor- mány meghívására csütör- tőn az esti órákban rö- vid munkalátogatásra Moszkvába érkezett Németh Miklós miniszterelnök. A magyar kormányfőt a vnu- kovói kormányrepülőtéren szovjet kollégája, Nyikolaj Rizskov miniszterelnök és más hivatalos személyiségek üdvözölték.

Miniszterelnökünk kísere- tében érkezett a szovjet fő- városba Őszi István külgy- miniszter-helyettes és Szőnyi Péter miniszterhelyettes, a Minisztertanács Nemzetközi Gazdasági Együttműködési Irodájának vezetője.

Előzetes moszkvai tájé- koztatás szerint a kétoldalú kapcsolatok áttekintésének keretében a két kormányfő megkülönböztetett figyelmet szentel a Szovjetunióban és Magyarországon végbemenő folyamatok kölcsönös meg- ismertetésének.

— Mindkét fél meggyőző- dése, hogy a magyar kor- mányfő moszkvai útjával folytatódna a hagyomány- san jó és rendszeres, szov- jet—magyar legfelsőbb szin- tű érintkezések — hang- súlyozta Németh Miklós miniszterelnök moszkvai munkalátogatása kapcsán Gennagyij Geraszimov. A szovjet külügyminisztérium szóvivője hozzáfűzte: a kap- csolatok intenzitását jelzi, hogy március második felé- ben Moszkvába érkezik Grósz Károly, az MSZMP KB főtitkára, hogy eszmec- serét folytasson Mihail Gorbacsovval.

A Parlamentben

A sztrájk törvénytervezetről

Váratlan fordulattal ért véget csütörtökön a Parla- mentben az Országgyűlés mezőgazdasági bizottság- nak vitája a sztrájk törvény- tervezetről. A bizottság tag- jai, miután a témával kap- csolatos több kérdést is föl- tettek, ezzel mintha meg is elégedtek volna, és a vitá- ban közülük senki sem fej- tette ki részletesen vélemé- nyét. Így rövidre zárult a kör; nem volt más hátra, mint áttérni a második na- pirendre, a mezőgazdasági kistermelést érintő kérdések taglalására.

A sztrájk törvénytervezet- tel kapcsolatban fölített kér- désekből az derült ki: a me- zőgazdasági termelők nem látnak lehetőséget arra, hogy beszüntessék a mun- kát, ezt a termelési sajátos- ságok csak ritkán teszik le- hetővé. Inkább arról lehet szó, hogy felhasználva a gyűlekezési törvény által hasznosított tömeges dem- onstráció lehetőségét — mint ami Kecskeméten az elmúlt évben, a bor értéke- sítési nehézsége kapcsán meg is esett —, ilyenfajta megmozdulásokkal hívják fel sérelmeikre a figyelmet.

Halmos Csaba államtitkár, az Állami Bér- és Munka- ügyi Hivatal elnöke azt is elmondotta — a fölített kér- désekre válaszolva —, hogy a sztrájk törvény szabályozá- sa a nemzetközi gyakorlat- ban sem tartalmaz ágazati megkülönböztetéseket, ily módon a mezőgazdasági specifikum érvényesítésére nem látnak lehetőséget. Mindenesetre szektor- és szervezetszemleges törvényre van szükség, ez a mezőgaz- dasági termelők számára is fontos. Nincs szükség társad-almi vitára — foglalt állást Sziráki András (Szolnok megye) a kérdéséről, mivel ezt a legkülönbözőbb fóru- mokon elemezték már.

Nevezek néven a gyere- ket: azaz az ártermelő pa- rasztgazdaságot — mondot- ta Csapkó Sándor (Bács- Kiskun megye) a kisterme- lés fejlesztéséről benyújtott MEM-előterjesztés vitájá- ban. Ezt az álláspontot képv- iselte lényegében Rednágel Jenő miniszterhelyettes, aki úgy vélekedett: a kisterme- lés régen túlnőtt már egyko- ri keretein, az élelmiszer- termelésnek immár egyhar-

madát adja, és ezt a „nagy- korúvá” vált termelői kört valóban másként akarják kezelni.

Ezt a véleményt hangsú- lyozta Eleki János (Békés megye) — úgy is, mint a TOT főtitkára — hozzátéve: a szövetkezeti tulajdonke- ren belül kellene kibonta- koztatni a szabad vállalko- zási formákat. Számos kép- viselő, így Hankó Mihály (Békés megye) a kisterme- lők kiszolgáltatottságát ne- hezmezte; ő például úgy tartotta, hogy a tervutasítás rendszere már valóban meg- szűnt, ám az igazi piac még nem alakult ki, és a kister- melők valóban érzik az át- meneti időszak bizonytalan- ságát. Mások, így Szántó Sándor (Szabolcs-Szatmár megye) kifogásolták: még mindig megérik, hogy a kis- termelők közül is az jár jól, aki — úgymond — közelebb van a tűzhöz. Ok esetenként még szerződés nélkül is ter- melhetnek, míg mások nya- kán ott marad az áru. Red- nágel Jenő a piaci viszonyok alakításának szükségességét hangsúlyozta ezzel kapcsol- latban is.